

Seminariepass 2

Brottsförebyggande arbete i utsatta områden

Vilken roll har kommunen i att motverka parallella samhällsstrukturer?

Lisa Pedersen

Regeringsuppdrag att utveckla stöd till kommuner med utsatta områden (Ju2022/01000)

- Identifiera behov av åtgärder utifrån lokala problembilden
- Ge ett praktisknära stöd.
- Ge stöd i att utveckla ett systematiskt och kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete lokalt.

Linköping

Södertälje

Sigtuna

Trollhättan

Göteborg
Sydväst

Polismyndighetens lägesbild över utsatta områden

Särskiljer ”särskilt utsatta områden” från ”utsatta områden”

”Situationen i området innebär att det är svårt eller nästintill omöjligt för polisen att fullfölja sitt uppdrag, vilket kräver regelmässig anpassning av arbetssätt eller utrustning.

Många gånger har det skett en normalisering, vilket lett till att varken polisen eller de boende reflekterar över det avvikande läget i området.

Ett särskilt utsatt område inbegriper även i viss mån: parallella samhällsstrukturer och extremism”

Nationella lägesbilder

”Parallella samhällsstrukturer utmanar den svenska demokratiska samhällsordningen, rättsstaten och statens våldsmonopol.”

”...riskerar att allvarligt skada invånarnas trygghet, säkerhet och hälsa, samhällsviktiga funktioner och demokratin och rättssäkerheten”

En alternativ social ordning

Kriminellt eller religiöst styrt

Leva utanför svenska samhället

Djup misstro mot myndigheter

Egen rättsskipning, egna straff

4

VAL
2022

Definitioner

Minoritetsgruppers relation till majoritetssamhällets normer, regler och institutioner

Fokus på de strukturer som:

- bidrar till eller underlättar kriminalitet.
- återkommande fråntar enskilda individer deras rättsliga skydd och demokratiska fri- och rättigheter.
- anses få negativa konsekvenser för tryggheten och utvecklingen i lokalsamhället.

...sociala strukturer som bidrar till brottslighet och otrygghet och som begränsar individers rättstrygghet och deras möjligheter att utöva fri- och rättigheter, samt inverkar negativt på rättsväsendets och övriga samhällsaktörers förmåga att verka.

(Justitiedepartementet 2020)

6 TEMAN

Rättsskipning

1

Utbildning

2

Bostadsmarknad

3

Försörjning

4

Banker och
betalningssystem

5

Monopol

6

Tillvägagångssätt

- Få utvärderade metoder
- Bred inventering av kunskap och erfarenheter
- Enkätundersökning med samtliga kommunpoliserna och kommunala samordnare

	Kommuner n= 264	Lokalpolisområden n= 89
Identifierat problem med parallella samhällsstrukturer	65 (25 %)	48 (54 %)
Genomfört åtgärder mot parallella samhällsstrukturer	33 (13 %)	33 (37 %)

- Intervjuer med 97 tjänstemän (tjänstemän och experter)
- Vetenskapliga undersökningar och rapporter
- Urval av indikatorer och åtgärder – använts i flera delar landet

Metodstödet består av tre delar

- 1. Översiktlig kunskap:** introduktion till begreppet och vilka typer av problem som berörs.
- 2. Praktisk vägledning:** Hur kan man upptäcka problemen och arbeta mot dem?
Problembilder, indikatorer och åtgärder inom sex olika teman
- 3. Ett exempel:** En konkret beskrivning av hur samverkansparterna i "Helenestad" arbetar mot en svartklubb

Övergripande råd:

- Komplexa problem kräver bred samverkan
- Gemensam lägesbild. Relevanta verktyg, metoder och uppdrag finns hos olika myndigheter
- Utforma samverkansstrukturer mellan lokala, regionala och nationella aktörer

Gängkonflikten när nya nivåer

Nyheter: Den upptrappade konflikten sätter avtryck på många håll just nu. Polisen har sedan mötet på Posthotellet, där minst fem kriminella nätverk möttes, förstärkt sin insats. Chefen för trygghetsamordning i Angered beskriver läget som något de "aldrig tidigare varit med om". Och allmänheten möts av vägspärrar som styr här. Myndigheterna har tappat sin roll", säger boende GP möter. Sidorna 6, 7, 8

Peter Linné: Allt tyder på att de kriminella gängen flyttat ut ur mörkret. De verkar gå framåt med nyvunnen självförtroende, när många andra hukar och backar. Sidan 8

Kriminella upprättar vägspärrar i Angered

De senaste dagarna har personer med anknytning till ett kriminellt nätverk i Angered upprättat vägspärrar på olika håll i nordöstra Göteborg. Polisen kopplar det som sker till den upptrappade konflikten mellan kriminella nätverk som den senaste tiden resulterat i minst två skottlossningar. – De har stoppat bilar och kontrollerat vilka som åker in i olika områden, säger en uppgiftslämnare.

De spända läget mellan framför allt två kriminella nätverk i Göteborg har gjort att polisen har gått upp i en så kallad särskild händelse. Polisen arbetar nu intensivt för att dämpa stridsviljan hos de inblandade efter skottlossningarna på Bäckebolevägen den 12 augusti och på Allégatan i september.

Efter torsdagens skottlossning i Hisings Backa bedömer polisen att det finns hög risk från nya våldsdåd.

Bild: Anders Ylander

Göteborgs-Posten

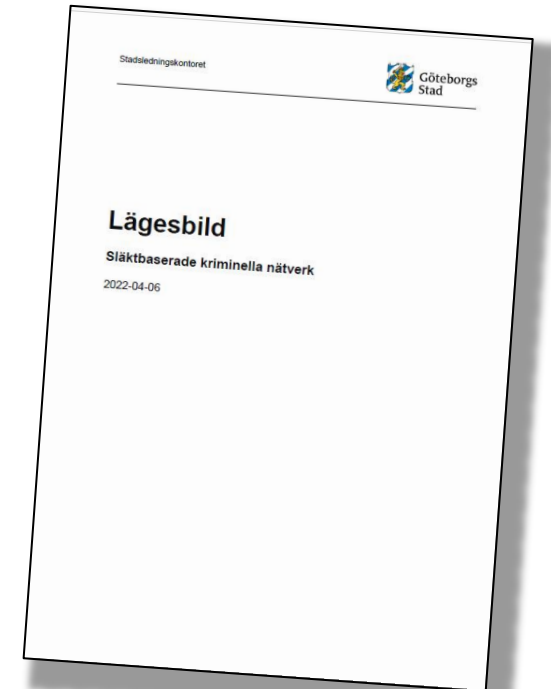
Nyheter Göteborg Borås Sport Din ekonomi Kultur Ledare Debatt ☰

Lägesbild över släktbaserade kriminella nätverk

”Släktbaserade kriminella nätverk är en konstellation av brottsaktiva individer inom en familj, släkt eller klan. Ett stort antal personer inom samma familj måste begå brott tillsammans för att ett nätverk ska betraktas som släktbaserat. Minst två generationer bör ingå i nätverket för att det ska betraktas som ett släktbaserat kriminellt nätverk.”

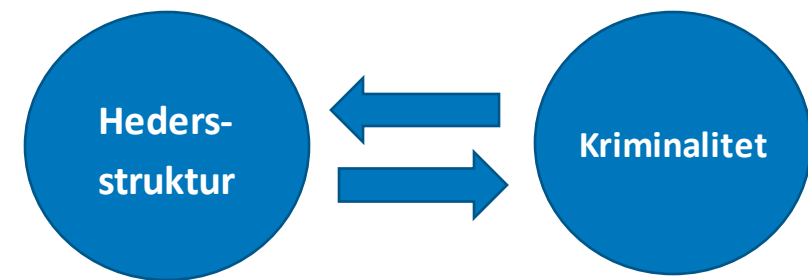
- Uppdrag från Kommunstyrelsen i Göteborgs Stad
- Baseras på intervjuer, dialoger och arbetsgrupper
- Begreppet ”klan”
- Koncentrerat till särskilt utsatta områden
- Förutspås kunna fortsätta öka sin kriminella kapacitet
- **Brottslighet:**
 - Vapenbrott
 - Narkotikabrott
 - Hedersrelaterade brott
 - Välfärdsbrott

Lägesbild över släktbaserade kriminella nätverk

”Släktbaserade kriminella nätverk är en konstellation av brottsaktiva individer inom en familj, släkt eller klan. Ett stort antal personer inom samma familj måste begå brott tillsammans för att ett nätverk ska betraktas som släktbaserat. Minst två generationer bör ingå i nätverket för att det ska betraktas som ett släktbaserat kriminellt nätverk.”

- Uppdrag från Kommunstyrelsen i Göteborgs Stad
- Baseras på intervjuer, dialoger och arbetsgrupper
- Begreppet ”klan”
- Koncentrerat till särskilt utsatta områden
- Förutspås kunna fortsätta öka sin kriminella kapacitet
- **Brottslighet:**
 - Vapenbrott
 - Narkotikabrott
 - Hedersrelaterade brott
 - Välfärdsbrott

Hedersnormerna och kriminaliteten möjliggör och förstärker varandra

Välfärdsbrott

- Brott som begås mot välfärdssystemen och andra skattefinansierade eller skattesubventionerade system, såsom till exempel bidragsbrott och bedrägerier.
- Kommunala utbetalningar inom välfärdssystemen: Ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd), personlig assistans, hemtjänst samt föreningsbidrag.
- Stora brottsvinster försörjer organiserad brottslighet

Välfärdsbrott

- Brott som begås mot välfärdssystemen och andra skattefinansierade eller skattesubventionerade system, såsom till exempel bidragsbrott och bedrägerier.
- Kommunala utbetalningar inom välfärdssystemen: Ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd), personlig assistans, hemtjänst samt föreningsbidrag.
- Stora brottsvinster försörjer organiserad brottslighet

Vålds- och skrämselkapital

- Vålds- och skrämselkapitalet har stor påverkan på lokalbefolkningen.
- Även en mycket stor påverkan på kommunens personal
- Otillåten påverkan och tystnadskultur

Otillåten påverkan

Ett samlingsbegrepp för handlingar som syftar till att påverka en tjänsteperson eller förtroendevald att agera på ett annat sätt än denne tänkt.

Otillåten påverkan kan innebära brottsliga handlingar men också handlingar som inte är brott i juridisk mening.

Otillåten påverkan kan till exempel omfattas av trakasserier, hot, skadegörelse, våld och korruption.

I februari fick Brå ett regeringsuppdrag att analysera otillåten påverkan från systemhotande aktörer.

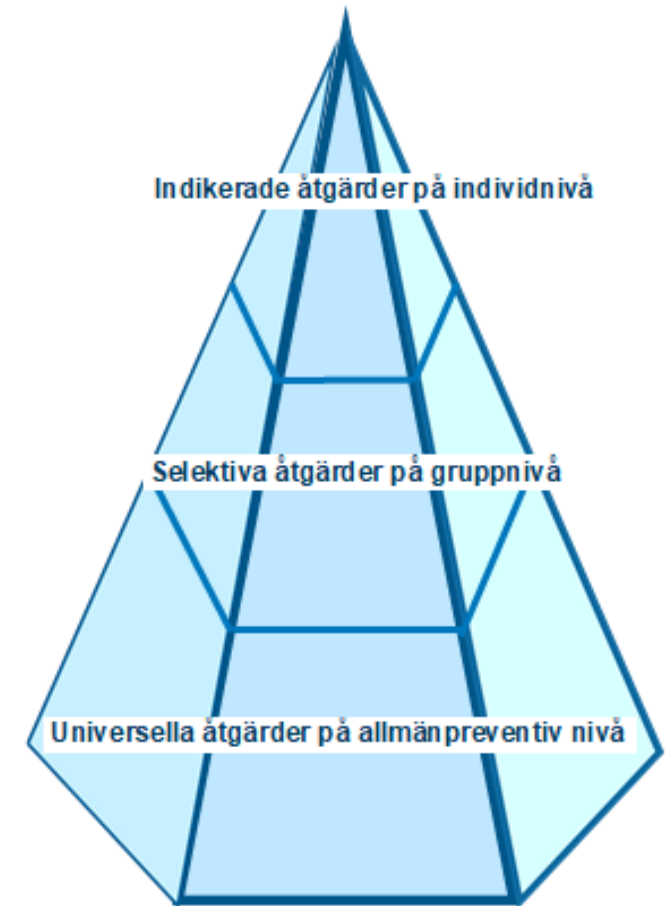

Åtgärder på lokal nivå för att motverka parallella samhällsstrukturer

Insatser riktade **mot antidemokratiska strukturer** med syfte att försvaga förmågan att påverka och förhindra brottsutövning.

Insatser **för områdets invånare** i syfte att stärka förmågan att stå emot påverkan

Insatser **för kommunens personal** i syfte att stärka förmågan att stå emot påverkan och främja demokratiska normer och värderingar.

Exempel på vad en kommun kan göra

Brås metodstöd

- Komplexa problem kräver bred samverkan
- Gemensam lägesbild. Relevanta verktyg, metoder och uppdrag finns hos olika myndigheter
- Utforma samverkansstrukturer mellan lokala, regionala och nationella aktörer

- Åtgärder mot välfärdsbrott

- Satsningar mot otillåten påverkan

- Utarbeta metoder och verktyg för att vara gränssättande mot kriminalitet och normbrytande beteende.
- Stöd till chefer för att hantera information om att anställda kan ha koppling till organiserad brottslighet.

Tack!

lisa.pedersen@bra.se